

ΛΙΜΑΝ ΦΡΕΗΚ
БАУМ

КРАЇНА

Oz

ΤΟΜ 3

ΧΑΡΚΙΒ
«ΦΟΛΙΟ»
2025

ОПУДАЛО З КРАЇНИ ОЗ

Глава 1
ВЕЛИЧЕЗНА ВОДОВЕРТЬ

На березі синього океану на пагорбі під великою
Какацією сиділи двоє: Капітан Біл та дівчинка на
ім'я Тротта.

— Здається мені, — задумливо мовив Капітан, озируючи сині простори, — здається мені, Тротто, що чим більше ми знаємо, тим більше розуміємо, що нічого не знаємо.

— Щось я не дуже розумію, Капітане Біле, — відповіла дівчинка розважливо, спрямувавши погляд туди, куди дивився старий морський вовк, вдалечінь дзеркальної гладі. — А от мені здається, що чим більше набуваєш знань, тим більше вони стають тобі в пригоді.

— Я знаю, на перший погляд так і здається, — кивнув моряк, — та ті, хто знає найменше, мають звичку вважати, що вони знають все, що потрібно знати, в той час, як ті, хто знає найбільше, завжди думають про те, який же до біса великий цей світ. Саме ті, хто багато знає, добре розуміють, що одного людського життя вистачить лише на те, аби кілька разів зачерпнути веслом в океані знань.

На це Тротта нічого не сказала. Вона була ще зовсім юною. У неї були великі очі і серйозний допитливий погляд. А Капітан Біл уже довгі роки був їй вірним другом і наставником, і саме від нього вона дізналася все, що знала.

Дивною він був людиною, цей Капітан Біл. Не такий вже й старий, хоча волосся у нього — чи, власне, те, що від нього зосталося, — було сивим. За винятком кількох прядок, голова в нього була, як те яйце, та ще й лискуча, як церата на сонці, від чого його великі вуха кумедно стирчали у різні боки. Очі, колись блакитні, теж наче вицвіли на сонці, а його задубіле від морських вітрів обличчя було круглим і зморшкуватим. Лівої ноги від коліна у Капітана Біла не було, і саме через це старий морський вовк більше вже не виходив у море. Дерев'яна нога, яку він мав, годилася на те, щоб шкандибати по твердій землі або покатати Тротту на човні, і навіть під вітрилом, але коли йшлося про «аврал, всі нагору» та «на рею», чи коли треба було виконати якусь роботу на судні, морська служба була йому вже не до снаги. Залишивши службу, він знаходив відраду в тому, що цілком і повністю присвятив себе вихованню маленької дівчинки.

Нещасний випадок, внаслідок якого Капітан Біл втратив ногу, трапився приблизно тоді, коли народилася Тротта, і з того часу він квартирував у матінки Тротти й щотижня платив за куток з тих статків, що заробив, коли виходив у море.

Він полюбив дитину і, коли вона була ще немовлям, часто гойдав її на колінах і возив на спині наче конячка, і це були перші поїздки дівчинки, у якої ніколи не було дитячого візочка, а мало не з перших кроків дитини старий моряк і дівча були вже нерозлийвода і разом пережили немало

пригод. Кажуть, що коли Тротта тільки-но з'явилася на світ, в головах її колиски вже пурхали феї, які й помітили її чоло незримими чарівними знаками — і тому вона бачила чудеса, які іншим людям бачити не дано.

Стара акація, під якою вони сиділи, росла майже на краю крутого обриву, а до води, де був до валуна пришвартований товстим канатом човен Капітана Біла, звиваючись, збігала стрімка стежина. День видався спекотним, і жоден подув вітерцю не колихав листячко над головою, тож Капітан Біл і Тротта тихо сиділи собі в тіні, чекаючи, поки сонце сяде нижче і можна буде покататися на човні.

Ще заздалегідь вони надумали попливти на човні до великих печер, що їх за довгі віки невпинних зусиль хвилі видовбали в прибережних скелях. Ці печери можна було досліджувати нескінченно, тому не дивно, що старий моряк і дівчинка дуже любили запливати вглиб казкових гротів.

— Ну, то що, Капітане, — нарешті мовила Тротта, — чи не пора у путь?

Бувалий моряк кинув прискіпливий погляд на небо, потім — на море, а тоді — на нерухомий човен і похитав головою.

— Може, й пора, Тротто, — відповів він, — а може, й ні, бо щось тут не так.

— Що саме не так? — здивувалася дівчинка.

— Не знаю, що саме. Та якось занадто вже тихо. Ні вітерцю, ні брижів на воді, та й чайки щось не літають, і це майже на заході найспекотнішого дня року. Я не мастак передбачати погоду, Тротто, та будь-який моряк тобі скаже, що це лиховісні прикмети.

— А я от нічого такого не бачу, — здвигула плечима Тротта. — Якби на небі була хоч хмаринка з мій мізинець

завбільшки, то, може, й була б причина непокоїтися, але ж — поглянь, Капітане! — небо ясне, ясніше не буває.

Капітан знову обвів поглядом небо і море й нарешті кивнув.

— А що, може й гайнемо до печер, — не бажаючи засмучувати дівчинку, зглянувся моряк. — Це не так вже й далеко, та й ми будемо пильні. Тож гайда, Тротто!

І вони спустилися звивистою стежкою до моря. Авжеж, дівчинці було завиграшки збігти схилом униз, а от Капітанові Білу, через його дерев'яну ногу, було непереливки: йому, щоб не впасти, час від часу доводилося чіплятися то за виступи скель, то за коріння кущів. На рівній дорозі він був вправний, як і будь-хто, а от щоб видертися схилом вгору чи вниз, йому потрібно було докласти зусиль.

Так чи інакше, а до човна вони дісталися без пригод. І поки Тротта відв'язувала човна, Капітан дістав з розколин під каменем кілька лойових свічок та коробку вощених сірників, які він запхав у широкі кишені своєї зюйдвестки. А зюйдвестка — то така коротка непромокальна брезентова куртка, яку старий моряк одягав у всіх випадках, коли взагалі могла знадобитися куртка, а її бездонні кишені завжди були набиті всякою всячиною, як речами корисними, так і такими, які він тримав просто для краси і які змушували навіть Тротту замислюватися, звідки вони взялися і чому Капітан зберігає їх, наче якийсь скарб. Два складані ножі, великий і маленький, в'язки мотузок, рибальські гачки, цвяшки — все, що могло хоч коли-небудь стати в нагоді. Але ж яка користь могла бути від мушель,

нанизаних на шворку, від бляшаних коробочок з невідомим вмістом, гудзиків, пінцета, таємничих пляшечок і подібних цікавинок, які зовсім не обов'язково носити скрізь зі собою. Однак це був його власний клопіт, і ось тепер, коли свічки й сірники зникли в глибинах тих же кишень, Тротта промовчала, адже було хоча б зрозуміло, для чого вони можуть знадобитись у темних печерах.

На веслах у них завжди сидів старий моряк, тому що він гріб і сильно, і вправно, а Тротта завжди сиділа на стерні й кермувала. Їхній човен стояв у маленькій напівкруглій бухточці, з якої їм належало вийти в набагато більшу затоку і нею доплисти до дальнього мису, де й починалися печери. Вони вже були за добру милю від берега на пів шляху до мису, коли Тротта раптом випросталась і вигукнула:

— Що це, Капітане?

Той перестав гребти і напівобернувся туди, куди показувала Тротта.

— А це, моя люба Тротто, — повільно відповів він, — три тисячі чортів на румбу, скидається на величезний вир.

— А звідки він взявся, Капітане?

— Вихор у повітрі створює вир у воді. Схоже, на нас чекає велика морока. Тому-то все й виглядало підозріло тихо.

— А він наближається, — зауважила Тротта.

Старий моряк схопився за весла і почав з усіх сил гребти.

— Це не він наближається до нас, — видихнув він, — а нас тягне до нього, неначе магнітом!

Засмагле личко Тротти помітно пополотніло, та вона ще міцніше вчепилася у стерно, хоча вголос нічого не промовила, аби не виказати свого страху. А в міру того, як вони наближалися, ревіння виру ставало все гучнішим, та-

ким, що аж вуха закладало. Від сили виру поверхня моря перетворилася на величезну вирву, стіни якої косо падали вглиб, утворюючи немов велику темну діру в океані, бо обертальна сила урагану не давала водам зімкнутися знов.

І вже невдовзі, попри всі зусилля, човен з Капітаном Білом і Троттою опинився на зовнішньому краю широкої, як супова тарілка, круговерті, і старий моряк добре розумів, що якщо не вдасться відігнати маленьке суденце від стрімкої течії, то їх поглине чорна паща безодні, що зяляла посеред моря. Тож він щосили наліг на весла. Він гріб, як ніколи в житті, і на одному із шалених гребків ліве весло хруснуло й розламалося навпіл, а сам він аж розтягнувся на дні човна.

Він хутко підхопився знов і одразу ж глянув за лівий борт. Потім перевів погляд на Тротту, яка з відсутнім поглядом аж залякла біля стерна. Тепер їхній човник опинився у владі стихії: його швидко несло круговертю все далі й далі вглиб. І тепер годі було й думати, що їм вдасться вирватися з водоверті. Зрозумівши це, Капітан Біл просто пригорнув Тротту до себе, ніби намагаючись уберегти її від неминучої біди. Говорити щось було марно, голос все одно тонує у реві виру.

Вірні друзі і раніше не раз дивилися в обличчя небезпеки, але жодного разу вона не була настільки велика й настільки близька. І все ж Капітан Біл, заглянувши в очі Тротти, чомусь згадав, скільки разів дівчинку вберігали якісь невидимі сили, і не впадав у відчай.

Велика діра у темній воді все наближалась і наближалась і виглядала все жахніше й жахніше, та мандрівники сміливо мчали назустріч долі.

ОПУДАЛО КРАЇНИ ОЗ

Глава 1. Величезна водoverть (переклад І. Ільїна і О. Кальниченка)	7
Глава 2. В печері під водою (переклад І. Ільїна і О. Кальниченка)	14
Глава 3. Орк (переклад І. Ільїна і О. Кальниченка)	23
Глава 4. Світло в кінці тунелю (переклад І. Ільїна і О. Кальниченка)	37
Глава 5. Господар острова (переклад І. Ільїна і О. Кальниченка)	45
Глава 6. Політ карликів (переклад І. Ільїна і О. Кальниченка)	61
Глава 7. Гулястий Чоловік (переклад І. Ільїна і О. Кальниченка)	67
Глава 8. Блискучого Гудзика знову загублено і віднайдено (переклад Т. Гнатишин)	77

Глава 9. Королівство Проклятія (переклад Т. Гнатишин)	90
Глава 10. Пон, помічник садівника (переклад Т. Гнатишин)	100
Глава 11. Злий Король і Гуглі-Гу (переклад Т. Гнатишин)	106
Глава 12. Коник-стрибунець з дерев'яною лапкою (переклад Т. Гнатишин)	116
Глава 13. Глінда Добра та Опудало з країни Оз (переклад Т. Гнатишин)	128
Глава 14. Замерзле серце (переклад Т. Гнатишин)	135
Глава 15. Тротта зустрічає Опудала (переклад Т. Гнатишин)	148
Глава 16. Пон закликає Короля здатися (переклад Т. Гнатишин)	155
Глава 17. Орк рятує Блискучого Гудзика (переклад Т. Гнатишин)	162
Глава 18. Опудало зустрічається з ворогом (переклад Т. Гнатишин)	168
Глава 19. Підкорення Відьми (переклад Т. Гнатишин)	176
Глава 20. Королева Глорія (переклад Т. Гнатишин)	184
Глава 21. Дороті, Бетсі та Озма (переклад Т. Гнатишин)	195
Глава 22. Водоспад (переклад Т. Гнатишин)	202
Глава 23. Країна Оз (переклад Т. Гнатишин)	209
Глава 24. Королівський прийом (переклад Т. Гнатишин)	213

РИНКТИНК У КРАЇНІ ОЗ

Переклад Б. Саленюк

Принц Інга	227
Ринкитинк прибуває	235
Воїни з північних країв	245
Пограбований острів	253
Три перлини.	263
Чарівний човен.	277
Регос і Кореґос	289
Ринкитинк помиляється	299
Подарунок для Зелли	309
Хитра королева Кор	317
Зелла на Кореґосі.	327
Білбіл виходить з берегів	333
Зелла рятує принца	337
Втеча	345
Правителі зникають	359
Нікобоб відмовляється від корони	365
Король номів	371
Інга втрачає рожеву перлину	379
Ринкитинк сміється	395
Дороті приходять на допомогу	403
Чарівник робить відкриття	409
Озма вітає гостей	417
У краї перлин	425
Король потрапляє в полон	431

ЗАГУБЛЕНА ПРИНЦЕСА КРАЇНИ ОЗ

Переклад Б. Саленюк

Жахлива втрата	443
Проблеми доброї Глінди	449
Пограбування Кейки-кулінарки	453
Серед моргунів	463
Друзі Озми розгублені	467
Пошукові заходи	475
Гори-каруселі	483
Загадкове місто	491
Його високість Коко-Лорум з Репа	497
Тото щось втрачає	507
Гудзик-розумник загубився	511
Диво-цар Герку	517
Озеро правди	527
Нещасливий поромник	533
Великий плюшевий ведмідь	539
Маленький рожевий ведмедик	545
Зустріч	551
Нарада	557
Чоботар Угу	563
Ще більше сюрпризів	569
Магія проти магії	575
У замку з верболозу	581
Виклик Чоботаря Угу	587
Рожевий ведмедик каже правду	591
Озма з Країни Оз	595
Дороті пробачає	601

ІСТОРІЇ МАЛЕНЬКОГО ЧАРІВНИКА КРАЇНИ ОЗ

Переклад Б. Саленюк

Лякливий Лев та Голодний Тигр	609
Маленька Дороті й Тото	617
Тік-ток та Король номів	625
Озма та маленький Чарівник	633
Джек-Гарбузова голова та Дерев'яна кобилиця	639
Опудало та Залізний Лісоруб	647